YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)

18 päivänä syyskuuta 1995 *

Asiassa T-548/93,

Ladbroke Racing Ltd, englantilainen yhtiö, edustajinaan Jeremy Lever, QC, barrister (Englannin ja Walesin asianajajayhteisö) Christopher Vadja ja solicitor Stephen Kon, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Winandy & Err, 60 avenue Gaston Diderich,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen osaston virkamiehet Francisco Enrique González-Díaz ja Richard Lyal, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Edwige Belliard, saman osaston toimistopäällikkö Catherine de Salins ja saman osaston lähetystöneuvos Jean-Marc Belorgey, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 9, boulevard Prince Henri,

väliintulijana,

jossa vaaditaan ETY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisesta 29.7.1993 tehdyn komission päätöksen (IV/33.374) kumoamista sekä valituksen välitöntä uudelleen tutkimista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti J. L. Cruz Vilaça, tuomarit A. Saggio, H. Kirschner, A. Kalogeropoulos ja V. Tiili,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.5.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

1 Kantaja Ladbroke Racing Ltd (jäljempänä Ladbroke) on englantilainen yhtiö, joka kuuluu Ladbroke Group plc:hen, jonka eräs toimiala on hevoskilpailujen vedonlyöntipalvelujen järjestäminen ja tarjoaminen sivuliikkeiden ja tytäryhtiöiden välityksellä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja muissa Euroopan yhteisön jäsenmaissa.

2 Ladbroke toimitti 24.11.1989 komissiolle omissa nimissään ja tytäryhtiöidensä sekä yhtiökumppaniensa nimissä valituksen (IV/33.374) seuraavia oikeushenkilöitä vastaan: a) Ranskan tasavalta; b) Ranskan kymmenen tärkeintä hevoskilpailuja järjestävää yhtiötä, joilla on Ranskan lain mukaan yksinoikeus järjestää hevoskilpailujen totalisaattoripeli alun perin omilla kilparadoillaan (hevoskilpailujen luvista ja toiminnasta 2.6.1891 annetun Ranskan lain 5 pykälä) ja myöhemmin kilparatojen ulkopuolella (valtion tulo- ja menoarviosta 16.4.1930 annetun Ranskan lain 186 pykälä), kun taas muilla kilpailuja järjestävillä yhtiöillä on oikeus järjestää vedonlyöntiä ainoastaan kilparadoilla ja itse järjestämissään kilpailuissa; ja c) Pari mutuel urbain (jäljempänä PMU).

3 PMU on tärkeimpien Ranskassa kilpailuja järjestävien yhtiöiden taloudellinen etuyhteenliittymä (hevoskilpailuja järjestävistä yhtiöistä ja totalisaattoripelistä 4.10.1983 annetun asetuksen nro 83-878 21 pykälä), joka on perustettu hallinnoimaan näiden yhtiöiden oikeuksia järjestää totalisaattoripeliä kilparatojen ulkopuolella. Tämä PMU:n suorittama kilpailuja järjestävien yhtiöiden kyseisen vedonlyönnin järjestämisen oikeuksien hallinnoiminen varmistettiin alun perin "yhteisenä palveluna" edellä mainitun valtion tulo- ja menoarviosta 16.4.1930 annetun lain 186 pykälän täytäntöönpanemiseksi totalisaattoripelin laajentamisesta kilparatojen ulkopuolelle 11.7.1930 annetun asetuksen mukaisesti, jonka 1 artiklassa säädetään: "Pariisilaiset kilpailuja järjestävät yhtiöt, jotka toimivat yhdessä pääkaupungin ulkopuolella kilpailuja järjestävien yhtiöiden kanssa, voivat maatalousministeriön luvalla ryhtyä järjestämään totalisaattoripeliä kilparatojen ulkopuolella".

Hevoskilpailuja järjestävistä yhtiöistä 14.11.1974 annetun asetuksen nro 74-954 13 pykälän säännösten mukaan PMU hallinnoi yksinoikeudella tästä ajankohdasta lähtien kilpailuja järjestävien yhtiöiden oikeuksia järjestää totalisaattoripeliä kilparatojen ulkopuolella, sikäli kuin niissä säädetään, että "kilparatojen ulkopuolisen totalisaattoripelin järjestämiseen luvan saaneet kilpailuja järjestävät yhtiöt — — antavat vedonlyönnin hoitamisen yhteiselle palvelulle nimeltä *Pari mutuel urbain*". Tämä PMU:n yksinoikeus on lisäksi turvattu kieltämällä muita kuin PMU:ta ryhtymästä järjestämään vedonlyöntiä hevoskilpailuissa (*Pari mutuel urbain*ista 13.9.1985 annetun useita ministeriöitä koskevan hallinnollisen määräyksen 8 pykälä). Yksinoikeus ulottuu Ranskassa järjestettäviin kilpailuihin ulkomailla tapahtuvaan vedonlyöntiin ja ulkomailla järjestettäviin kilpailuihin Ranskassa tapahtuvaan vedonlyöntiin; hevoskilpailuja voivat järjestää ainoastaan luvan saaneet yhtiöt ja/tai PMU (vuoden 1965 tulo- ja menoarviosta 23.12.1964 annetun lain nro 64-1279 15 pykälän 3 mom. ja em. 4.10.1983 annetun asetuksen nro 83-878 21 pykälä).

4 Ainoan Ranskassa sallitun totalisaattorijärjestelmän perusajatuksena on, että pelipanoksista muodostuu yksi summa, joka joidenkin vähennysten jälkeen jaetaan pelaajille. Vedonlyöjät pelaavat toisiaan vastaan, voittosuhde riippuu panoksen suuruudesta ja pelaajien määrästä, ja vedonlyönnin järjestäjä saa palkkionsa vähennyksistä, jotka lasketaan pelipanosten summasta, sen sijaan, että se saisi hävinneiden pelaajien panokset.

5 Siltä osin kuin valitus kohdistui PMU:hun ja sen jäseninä oleviin yhtiöihin, Ladbroke vaati komissiota 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17) 3 artiklan nojalla ensinnäkin toteamaan, että ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa on rikottu, kun Ranskassa kilpailujen järjestämiseen luvan saaneet yhtiöt ja PMU ovat tehneet keskenään sopimuksia tai yritysten välisiä järjestelyjä, ja määräämään, että tämän kilpailusäännön rikkominen on lopetettava. Näiden sopimusten tai yritysten välisten järjestelyjen tavoitteena oli kantajan mukaan toisaalta antaa PMU:lle yksinoikeus järjestää totalisaattoripeli kilparatojen ulkopuolella näiden yhtiöiden järjestämissä tai valvomissa kilpailuissa ja toisaalta tukea valtion tuen hakemista ja saamista PMU:lle, sekä lisäksi antaa PMU:lle mahdollisuus laajentaa toimintaansa muihinkin jäsenvaltioihin kuin Ranskan tasavaltaan.

6 Toiseksi Ladbroke on valituksessaan vaatinut komissiota toteamaan ETY:n perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomisen, joka johtuu toisaalta siitä, että PMU:lle on annettu yksinoikeus järjestää vedonlyöntiä kilparatojen ulkopuolella ja toisaalta laittomasta valtion tuesta sekä siihen perustuvista eduista kilpailun rajoittamiseksi, ja määräämään, että tämän kilpailusäännön rikkominen on lopetettava. Kantaja on vaatinut komissiota myös määräämään PMU:n palauttamaan näin saamansa laittoman valtion tuen markkinakorkoineen. Lisäksi Ladbroke on ilmoittanut komissiolle, että PMU on käyttänyt määräävää markkina-asemaansa väärin, koska se on käyttänyt kohtuuttomasti hyväkseen sen palveluja käyttäviä pelaajia siten, ettei se ole järjestänyt vedonlyöntiä alueilla, jotka eivät kuulu tärkeimmille hevoskilpailuja järjestäville yhtiöille; ettei se ole järjestänyt täydellistä vedonlyöntiä kilpailuissa, jotka on järjestetty näille kuuluvilla kilpakentillä; koska se on järjestänyt vedonlyöntimahdollisuuden harvempiin kilpailuihin kuin muissa jäsenvaltioissa; koska PMU ja sen toimistot antavat pelimahdollisuuden vain harvoihin ulkomaisiin kilpailuihin; ja koska PMU:n ja sen toimistojen palvelun laatu on huono. Kilpailua estää, rajoittaa tai vääristää myös PMU:ta ja tärkeimpiä kilpailujen järjestäjiä yhdistävä läheinen side.

7 Ranskan tasavaltaa vastaan suunnatussa valituksensa osassa Ladbroke on vaatinut ETY:n perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla komissiota tekemään tämän artiklan 3 kohdan mukaisen päätöksen, jotta Ranskan tasavalta lopettaisi seuraavien määräysten rikkomisen seuraavin perustein: a) ETY:n perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta, 5, 52, 53, 85 ja 86 artikla sekä 90 artiklan 1 kohta, koska Ranska on säätänyt ja pitänyt voimassa edellä mainitun lainsäädännön (ks. edellä olevat 2 ja 3 kohta), jolla annetaan lainmukainen perusta toisaalta kilpailuja järjestävien yhtiöiden välisiin ja toisaalta niiden sekä PMU:n välisiin sopimuksiin, jolla annetaan PMU:lle yksinoikeus vedonlyönnin järjestämiseen kilparatojen ulkopuolella ja jolla muita kielletään ryhtymästä vedonlyöntiin Ranskassa järjestettäviin hevoskilpailuihin muutoin kuin PMU:n välityksellä; b) ETY:n perustamissopimuksen 3 artiklan f kohta, 52, 53, 59, 62, 85 ja 86 artikla sekä 90 artiklan 1 kohta, koska Ranska on säätänyt ja pitänyt voimassa edellä mainitun lainsäädännön, jossa kielletään ryhtymästä vedonlyönnin järjestämiseen Ranskassa ulkomailla järjestettävissä hevoskilpailuissa muutoin kuin luvan saaneiden yhtiöiden ja/tai PMU:n välityksellä; ja c) ETY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohta sekä 92 ja 93 artikla, koska PMU:lle on myönnetty yhteisön oikeuden vastaista tukea, jonka korvaamisesta komissio pitäisi määrätä tekemään päätös 90 artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla.

8 Ladbroke kehotti 11.8.1992 päivätyllä kirjeellään komissiota määrittelemään kantansa ETY:n perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisesti kahden kuukauden määräajassa 24.11.1989 päivättyyn valitukseen. Erityisesti Ladbroke vaati komissiota toimittamaan sille neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268, jäljempänä asetus N:o 99/63) 6 artiklan mukaisen vastauksen, jos komissio katsoo, ettei sillä ole riittävää aihetta käsitellä valitusta siltä osin kuin se perustuu perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohtaan. Siltä varalta että komissio haluaisi jättää noudattamatta asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisen menettelyn, Ladbroke vaati sitä määrittelemään kantansa 85 ja 86 artiklaan sekä 90 artiklan 3 kohtaan perustuvaan valitukseensa antamalla perustellun päätöksen, joka on ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisesti valituskelpoinen.

9 Kilpailuasioiden pääosaston apulaispääjohtaja ilmoitti Ladbrokelle 12.10.1992 päivätyllä kirjeellään, että hänen hallinnonalallaan tutkitaan edelleen tehokkaasti valitusta mutta että alan monimutkaisuuden ja erityispiirteiden vuoksi tutkiminen vaatii huomattavasti aikaa. Hän lisäsi, että valittajalle tiedotettaisiin mahdollisimman pian tutkimuksen tuloksista.

10 Ladbroke nosti 21.12.1992 yhteisöjen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisen laiminlyöntikanteen, jossa se vaati tuomioistuinta toteamaan, että komissio on perustamissopimuksen vastaisesti jättänyt tekemättä päätöksen kantajan 90 artiklan nojalla tekemästä valituksesta. Asia siirrettiin sittemmin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi, ja se rekisteröitiin numerolla T-32/93. Komission esittämästä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevasta väitteestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausui, ettei komissio ole velvollinen tekemään jäsenvaltiota koskevaa päätöstä 175 artiklassa tarkoitetun vaatimuksen johdosta ja että näin ollen kantajalla ei ollut aihetta nostaa laiminlyöntikannetta komissiota vastaan sillä perusteella, että komissio olisi jättänyt käyttämättä sille perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdassa määrättyä toimivaltaa (asia T-32/93, Ladbroke v. komissio, tuomio 27.10.1994, Kok. 1994, s. II-1015, 37 kohta).

11 Ladbroken valituksesta siltä osin kuin se koskee ranskalaisten kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n väitettyä perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomista komissio ilmoitti asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisesti Ladbrokelle 9.2.1993 päivätyllä kirjeellään, ettei se aio suhtautua myönteisesti valitukseen.

12 Ladbroke vastasi 5.5.1993 päivätyllä kirjeellään komission 9.2.1993 päivättyyn kirjeeseen.

13 Komissio teki päätöksen, joka sisältyy 29.7.1993 päivättyyn kirjeeseen (jäljempänä päätös), jossa se hylkäsi Ladbroken valituksen samoin perustein kuin asetuksen N:o 99/63 6 artiklan mukaisessa 9.2.1993 päivätyssä kirjeessään.

14 Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräyksiä on väitetty rikotun sillä, että PMU:lle on annettu yksinoikeus järjestää totalisaattoripeli Ranskassa, mikä Ladbroken mukaan oli seuraus tärkeimpien kilpailuja järjestävien yhtiöiden välisistä sopimuksista tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista; tästä väitteestä komissio totesi, ettei kyseisiä kilpailumääräyksiä voida soveltaa. Ranskan lainsäädännössä oli nimittäin jo 2.6.1891 annetulla lailla lakkautettu kilpailu hevoskilpailujen vedonlyönnistä paitsi kilpailuja järjestävien yhtiöiden välillä. Sitä paitsi vuonna 1930 annetulla lainsäädännöllä ja erityisesti 11.7.1930 annetulla asetuksella, jolla säädettiin kilpailuja järjestävät yhtiöt toimimaan yhdessä totalisaattoripelin järjestämiseksi, määrättiin nämä yhtiöt myös perustamaan yhteinen toimija vedonlyöntien yhteenlaskemiseksi. Näin ollen 14.11.1974 annetulla asetuksella nro 74-954, jolla annettiin PMU:lle yksinoikeus tällä alalla, ei voida katsoa tehdyn lailliseksi kilpailuja järjestävien yhtiöiden välisiä järjestelyjä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja.

15 Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei myöskään voida soveltaa Ladbroken esittämiin väitteisiin yritysten välisistä järjestelyistä, joiden tarkoituksena oli laajentaa PMU:n toimintaa Ranskan ulkopuolelle. Ranskan markkinoiden eristämi-

nen kansallisella lainsäädännöllä aiheuttaa sen, että järjestelyillä ei voi olla vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Toisaalta laajentaessaan toimintaansa Ranskan ulkopuolelle yhtiön nimeltä "Pari mutuel international" välityksellä, jonka tarkoituksena on markkinoida kilpailujen järjestämiseen luvan saaneiden yhtiöiden palveluja ulkomaille, nämä yhtiöt ovat todellisuudessa vain käyttäneet immateriaalisia oikeuksiaan ulkomailla samalla tavalla kun ne käyttävät niitä Ranskassa, joten 85 artiklan 1 kohtaa ei voitaisi soveltaa; itse asiassa tämän seurauksena kilpailu koventuu, kun pelaajille tarjotaan useampia vedonlyöntimahdollisuuksia. Vaikka jotkin PMU:n toimintamuodoista, joita komissio on Ladbroken muiden valitusten (IV/33.375, IV/33.699) yhteydessä tutkinut, saattavat komission mukaan rajoittaa jäsenvaltioiden välistä kauppaa, tämä ei kuitenkaan voi olla välitön seuraus siitä, että kilpailuja järjestävät yhtiöt ovat yhdessä valinneet PMU:n yhteiseksi toimijakseen, mistä tässä asiassa on pelkästään kysymys.

16 Komission mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan määräykset eivät myöskään sovellu Ladbroken väittämiin toimenpiteisiin, joilla on pyritty viranomaisiin vaikuttamalla saamaan valtion tukea PMU:lle, sillä 85 artiklan 1 kohdassa mainitaan ainoastaan sellainen yritysten toiminta, joka vaikuttaa markkinoihin, eivätkä siihen sisälly pelkät viranomaisille esitetyt hakemukset. Ladbroke ei ole myöskään esittänyt todisteita tällaisista toimenpiteistä.

17 Ladbroken väittämästä perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomisesta komissio on todennut, että kilpailuja järjestävillä yhtiöillä on Ranskassa monopoli järjestää vedonlyöntiä kilparatojen ulkopuolella ja että näiden yhteisenä toimijana PMU:lla on määräävä markkina-asema vedonlyönnissä Ranskassa. Komissio arvioi kuitenkin tutkiessaan tärkeimpien kilpailuja järjestävien yhtiöiden väitettyjä väärinkäytöksiä, että perustamissopimuksen 86 artiklan määräystä ei voida soveltaa, kun nämä yhtiöt ovat antaneet PMU:n hoidettavaksi vedonlyöntitoimintansa yhteensovittamisen ja yhteenlaskemisen, mikä on vain heidän etujensa ja pelaajien etujen mukaista palvelujen tehostamista. Lisäksi Ranskan markkinoiden eriyttäminen kansallisella lainsäädännöllä aiheuttaa sen, että PMU:n yksinoikeus ei voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Väitteestä, jonka mukaan PMU olisi käyttänyt määräävää markkina-asemaansa väärin pelaajien vahingoksi, ei ole tehty muodollista tutkimispyyntöä.

18 Lisäksi komission mukaan perustamissopimuksen 86 artiklaa eikä myöskään 85 artiklaa voida soveltaa pyyntöihin, jotka koskevat valtion tuen saamista PMU:lle.

19 Lopuksi komissio on katsonut, että vaikka kilpailuja järjestävien yhtiöiden sidokset toisiinsa tai PMU:hun katsottaisiinkin kuuluvan perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisalaan, mahdolliset sidoksiin liittyvät kilpailunrajoitukset voitaisiin todeta vain vuosilta 1962—1974, eli alkaen asetuksen N:o 17 antamisesta ja päättyen ajankohtaan, jolloin PMU:n nimeäminen yhteiseksi toimijaksi ei perustunut enää sopimukseen vaan kilpailuja järjestäville yhtiöille asetettiin lainsäädännössä siihen velvollisuus edellä mainitulla 14.11.1974 annetulla asetuksella. Näin ollen yhteisön etu ei edellytä mahdollisen kilpailuoikeuden rikkomisen toteamista, etenkään kun sen ainoa tarkoitus olisi vain tukea Ladbroken vahingonkorvausvaatimusta niistä vahingoista, joita sille on mahdollisesti aiheutunut vuodesta 1962 vuoteen 1974.

20 Tässä tilanteessa Ladbroke nosti 19.10.1993 tämän kanteen.

21 Ranskan tasavalta toimitti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 18.2.1994 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan mukaisen väliintulohakemuksen tukeakseen komission perusteluja.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja antoi 25.4.1994 määräyksen, jolla Ranskan tasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tähän oikeudenkäyntiin.

23 Ranskan hallitus esitti väliintulokirjelmänsä 20.6.1994. Kantaja esitti huomautuksensa siitä 17.10.1994. Komissio ei esittänyt huomautuksia.

24 Asian kirjallinen käsittely eteni säännönmukaisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 2.6.1994 tekemällä päätöksellä nimettiin esittelevä tuomari laajennettuun ensimmäiseen jaostoon, jonka käsiteltäväksi asia oli siirretty. Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu ensimmäinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti asianosaisia vastaamaan joihinkin kirjallisiin kysymyksiin. Asianosaiset vastasivat tuomioistuimen kysymyksiin määräajassa.

25 Asianosaisten suulliset lausumat ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin annetut vastaukset kuultiin 11.5.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten vaatimukset

26 Kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

— kumoamaan komission päätöksen ETY:n perustamissopimuksen 173 ja 174 artiklan mukaisesti,

— velvoittamaan komission tutkimaan välittömästi uudelleen valituksen ranskalaisista monopoleista (IV/33.374) ETY:n perustamissopimuksen 176 artiklan mukaisesti,

— velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Komissio vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

— hylkäämään 173 artiklan perusteella nostetun kanteen perusteettomana,

— velvoittamaan kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Väliintulija vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta

— hylkäämään kanteen.

Pääasia

Kumoamisvaatimus

29 Kantaja esittää pääasiassa kanteensa tueksi viisi perustetta. Ensimmäinen kanneperuste on, että komissio on rikkonut velvollisuuttaan tutkia valitus tarvittavan huolellisesti, vakavasti ja tarkasti. Toinen kanneperuste on perustamissopimuksen 85 artiklan virheellinen soveltaminen, ja kolmas kanneperuste on perustamissopimuksen 86 artiklan virheellinen soveltaminen. Neljäs kanneperuste on yhteisön oikeuden vastainen valituksen hylkääminen sillä perusteella, ettei asia koske yhteisön etua. Viides kanneperuste on päätöksen virheellinen, ristiriitainen ja puutteellinen perustelu.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sitä, että komissio on rikkonut velvollisuuttaan tutkia valitus tarvittavan huolellisesti, vakavasti ja tarkasti

Tiivistelmä asianosaisten perusteluista

30 Kantaja esittää, että komissio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa tutkia kantajan valituksen tosiseikat ja perustelut tarvittavan huolellisesti, vakavasti ja tarkasti (asia T-7/92, Asia Motor France ym. v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 29.6.1993, Kok. 1993, s. II-669, 34—36 kohta), kun se on vedoten asian monimutkaisuuteen ja vaikeuteen käyttänyt yli kolme ja puoli vuotta tehdäkseen päätöksen valituksesta, vaikka valitus on lopulta hylätty hyvin yksinkertaisin perustein.

31 Osoituksena siitä, että komissio on tutkinut valituksen puutteellisesti, on myös se, että osa niistä tosiseikoista, joihin päätös perustuu, on esitetty epätäsmällisesti tai niitä ei ole lainkaan mainittu.

32 Komissio on ensiksikin tehnyt virheitä niiden tosiseikkojen osalta, jotka koskevat kilpailuja järjestävien yhtiöiden välillä ja niiden sekä PMU:n välillä tehtyjen nimenomaisten tai hiljaisten sopimusten olemassaoloa ennen 14.11.1974 annetun asetuksen nro 74-954 voimaantuloa sekä näiden sopimusten suhdetta kansalliseen lainsäädäntöön. Ladbroken mukaan komissio ei ole käsittänyt, että edellä mainitussa 11.7.1930 annetussa asetuksessa säädettiin kilpailuja järjestävien yhtiöiden yhteistyöstä säätämättä kuitenkaan yhteistyön muodoista tai velvoittamatta luovuttamaan kolmannelle yritykselle yksinoikeutta kaiken vedonlyönnin järjestämiseen kilparatojen ulkopuolella. Komissio ei ole myöskään ottanut huomioon 12.5.1948 annettua asetusta nro 48-891, jolla muutettiin ja täydennettiin 11.7.1930 annetun asetuksen 1 pykälää ja jossa säädettiin, että pariisilaiset kilpailuja järjestävät yhtiöt voivat järjestää totalisaattoripeliä kilparatojen ulkopuolella, nähtävästi myös itsenäisesti. Perustamissopimuksen ja asetuksen N:o 17 voimaantullessa tärkeimmät kilpailuja järjestävät yhtiöt saattoivat näin ollen vapaasti järjestää vedonlyöntiä kilparatojen ulkopuolella, minkä ne olivat tehneet luovuttamalla vedonlyönnin järjestämisen yhteisesti PMU:lle. Jos komissio olisi tutkinut tosiseikat asianmukaisesti, se olisi kantajan mukaan päätynyt siihen, että julkisoikeu-

dellisella asetuksella nro 74-954 säädettiin kilpailujen järjestämiseen luvan saaneille yhtiöille velvollisuus luovuttaa vedonlyönnin järjestäminen kilparatojen ulkopuolella PMU:lle, ja näin tehtiin lakiin perustuvaksi aikaisempi sopimuksenvarainen järjestely.

33 Kantaja katsoo, että tällainen jo olemassa olevien, perustamissopimuksen 85 artiklan määräysten vastaisten sopimusten vahvistaminen lainsäädäntöteitse ei kuitenkaan johtanut siihen, että sopimukset olisivat jääneet tämän perustamissopimuksen artiklan soveltamisalan ulkopuolelle (asia 123/83, BNIC, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 30.1.1985, Kok. 1985, s. 391, 23—25 kohta; asia 311/85, VVR, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 1.10.1987, Kok. 1987 s. 3801, 21—23 kohta; asia 136/86, BNIC, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.12.1987, Kok. 1987, s. 4789, erityisesti julkiasiamies Sir Gordon Slynnin ratkaisuehdotus s. 4805; ja asia 267/86, Van Eycke, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.9.1988, Kok. 1988, s. 4769, 16 kohta). Tämä osoitti vain sen, että komission pitäisi tutkia Ranskan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus perustamissopimuksen määräysten kanssa, jotta voitaisiin selvittää, onko asetuksella nro 74-954 vahvistettu yhteisön oikeuden vastaiset olemassa olevat yritysten väliset järjestelyt ja onko se vain lainsäädännöllinen suoja PMU:n jäsenyhtiöiden ja PMU:n yhdenmukaistetulle järjestelylle. Kantaja korostaa, että hänen valituksensa kohdistui myös Ranskan tasavaltaa vastaan perustamissopimuksen 90 artiklan perusteella ja että kantaja oli vaatinut komissiota asetuksen N:o 17 ja perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteamaan asianmukaisella tavalla Ranskan rikkoneen kilpailusääntöjä ja tekemään päätöksen, jossa Ranska velvoitettaisiin lopettamaan väitetty kilpailuoikeuden rikkominen.

34 Toiseksi kantajan mukaan se, että komissio on tutkinut puutteellisesti valituksen, on johtanut virheeseen, koska vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei ole otettu huomioon. Virhe on ensiksikin siinä, että Ranskan PMU:n (PMU français) ja Belgian PMU:n (PMU belge) välisen sopimuksen perusteella ranskalaiset pelaajat voivat lyödä vetoa belgialaisissa kilpailuissa, ja siinä, että Ranskan lainsäädännössä ei kielletä Ranskan ulkopuolella tapahtuvaa vedonlyöntiä Ranskassa järjestettävissä kilpailuissa, ja lopuksi siinä, että komissio on tehnyt 11.6.1991 sellaisen välipäätöksen kantajan toisesta valituksesta, jossa komissio myöntää, että PMU:lle myönnetty valtion tuki saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

35 Kolmanneksi kantajan mukaan komission päätöksessä on jätetty huomiotta hänen valitukseensa sisältyneitä tärkeitä seikkoja tärkeimpien hevoskilpailuja Ranskan markkinoilla järjestävien yhtiöiden määräävästä markkina-asemasta ja tämän markkina-aseman väärinkäytöstä, kun sitä on laajennettu aputoimintoihin, kuten kilparadan ulkopuolella tapahtuvaan vedonlyöntiin. Komissio on jättänyt huomiotta myös suurimman osan niistä kantajan valituksessa mainituista PMU:n väärinkäytöksistä, jotka koskevat pelaajien kohtuutonta hyväksikäyttöä (ks. edellä 6 kohta).

36 Komissio väittää, että kantajan valitus on tutkittu tarkasti ja korostaa asian monimutkaisuutta ja sitä, kuinka tähän asiaan sisältyy tärkeitä ongelmia perustamissopimuksen 52, 53, 59, 62, 85 ja 86 artiklan sekä 90 artiklan 1 kohdan tulkinnasta nyt kysymyksessä olevalla alalla, johon komissio ei ole koskaan ennen puuttunut ja johon liittyy eettisiä, kulttuurisia, sosiaalisia ja verotuksellisia kysymyksiä.

37 Valituksen eri näkökulmien painottamisesta komissio esittää, että näkökulmien valintaan on vaikuttanut huomio, jonka mukaan vaikka kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n sopimukset ja järjestelyt olisivatkin olleet perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan vastaisia, kuten Ladbroke on esittänyt, kilpailusääntöjen rikkominen voitaisiin todeta vain ajalta 1962—1974, ja sen toteaminen johtaisi ainoastaan kantajan vahingonkorvausvaatimusten tukemiseen. Sopivin keino ratkaista valituksen aiheena oleva kilpailua koskeva ongelma ei komission mukaan ole todeta ennen vuotta 1974 tapahtunut kilpailuoikeusrikkomus, koska sillä ei poistettaisi vuonna 1974 annetussa Ranskan lainsäädännössä kyseisille markkinoille pääsylle asetettuja esteitä, vaan ennemmin olisi arvioitava PMU:n lakiin perustuvan monopoliaseman yhteensopivuutta perustamissopimuksen kilpailumääräysten kanssa, jolloin otetaan huomioon kaikki kilpailuja järjestävien yhtiöiden olemassa olevat ja tulevat sopimukset markkinoilla, jotka kattavat totalisaattoripalvelujen toimittamisen kilparatojen ulkopuolella Ranskassa.

38 Komissio katsoo näin ollen, että arvioituaan kantajan valitusta siltä osin kuin se koskee nykyistä tilannetta Ranskan markkinoilla ja mahdollisuutta kohdistaa toimenpiteitä Ranskan valtioon, ja kantajan valitusta siltä osin kuin se koskee pääosin kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n aikaisemman toiminnan yhteensopivuutta ETY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan kanssa komissiolla oli oikeus

yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-24/90, Automec v. komissio, 18.9.1992 antaman tuomion (Kok. 1992, s. II-2223) mukaisesti käyttää suurin osa ajastaan ja resursseistaan ensin mainitun valituksen tutkimiseen. Saatuaan kantajan 11.8.1992 päivätyn kirjeen, jossa kantaja vaati komissiota määrittelemään virallisen kantansa 85 ja 86 artiklaa koskevaan valitukseen perustamissopimuksen 175 artiklan mukaisen kanteen nostamisen uhalla, komissio päätti keskittää tutkimisensa valituksen siihen osaan, joka koski valtion toimenpiteitä, ja hylätä valituksen muilta osin, koska yhteisöllä ei ole asiassa etua valvottavana.

39 Niistä tosiseikoista, jotka kantajan mukaan oli valituksen puutteellisen tutkimisen johdosta esitetty epätäsmällisesti tai joita ei ollut mainittu päätöksessä ja jotka koskivat ensisijaisesti nimenomaisten tai hiljaisten sopimusten olemassaoloa sekä näiden sopimusten suhdetta kansalliseen lainsäädäntöön, komissio toteaa, että näiden sopimusten olemassaoloa, joka oli epävarmaa jo ennen vuotta 1974, ei voida ottaa huomioon, koska tällöin voimaan tulleessa kansallisessa lainsäädännössä — asetuksessa nro 74-954 — ei jätetä liikkumavaraa sopimuksille tai yritysten välisille järjestelyille, sillä kilpailuja järjestävien yhtiöiden on sovitettava toimintansa kansallisen lainsäädännön vaatimuksiin.

40 Tosiseikoista, jotka kantajan mukaan olisi pitänyt ottaa huomioon, jotta voitaisiin tutkia valituksessa mainittujen järjestelyjen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, komissio katsoo toisaalta, että näillä järjestelyillä, jotka johtuvat suoraan lainsäädännöstä, ei voi olla perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettua vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ja että kilpailuja järjestävien yhtiöiden välisellä sopimuksella, jolla annetaan vedonlyönnin järjestäminen yhdelle toimijalle kansallisissa hevoskilpailuissa, ei sinänsä vaikuteta valtioiden väliseen kauppaan. Toisaalta komissio katsoo, että vaikka jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttaisikin se, että Ranskan valtio on antanut PMU:lle yksinoikeuden vedonlyönnin järjestämiseen ulkomaisissa kilpailuissa, kantaja ei ole esittänyt tarkkoja lukuja tämän vedonlyönnin määrästä. Komission kannan määrittely 11.6.1991 päivätyssä, toisesta kantajan valtion tukea koskevasta valituksesta tehdyssä päätöksessä, josta käy ilmi, että vaikutukset kauppaan on arvioitava tapauskohtaisesti, ei ole ristiriidassa komission tässä asiassa esittämien päätelmien kanssa.

41 Lopuksi komissio korostaa, että mahdollisen kilpailusääntöjen rikkomisen toteamiseksi tehtävä tärkeimpien kilpailuja järjestävien yhtiöiden määräävän aseman tutkiminen Ranskan markkinoilla on turhaa, koska yksinoikeuden antaminen PMU:lle on kilpailuja järjestäville yhtiöille lainsäädännössä asetettu velvollisuus. Vaikka oletettaisiin, ettei tällaista lainsäädännössä asetettua velvollisuutta olisi ollut olemassa, kantaja ei ole vaatinut ennen vuotta 1974, että hänelle olisi annettu oikeus toimittaa samoja palveluja kuin PMU, mikä on komission mukaan lisäsyy siihen, ettei kysymystä kilpailuja järjestävien yhtiöiden määräävästä markkina-asemasta tutkita. Lisäksi, kun kilpailuja järjestävät yhtiöt ovat antaneet vedonlyöntinsä järjestämisen yksinoikeuden PMU:lle, ne eivät ole käyttäneet väärin määräävää markkina-asemaansa, vaan ovat ainoastaan valinneet sellaisen vedonlyönnin järjestämismuodon, joka parhaiten vastaa niiden etuja ja yleisön etuja ja vapauttaa ne perustamasta kukin omaa järjestelmäänsä. Siitä väitteestä, ettei komissio ole todennut muita PMU:n määräävän markkina-aseman väärinkäytöksiä (ks. edellä 35 kohta), komissio korostaa toisaalta, ettei kantaja ole muodollisesti tehnyt vaatimusta kilpailusäännösten rikkomisen toteamisesta, ja toisaalta, ettei kantajalla ole asiavaltuutta asiassa, koska se ei myöskään ole näyttänyt toteen, että sille olisi aiheutunut omakohtaista vahinkoa väitetyistä väärinkäytöksistä.

42 Väliintulija Ranskan tasavalta korostaa, että sekä se itse että Ranskan hevoskilpailuyhdistys ovat toimittaneet komissiolle useita asiakirjoja, koska komissio on kääntynyt niiden puoleen useasti vuosina 1990, 1991 ja 1992 tutkiessaan valitusta. Ranskan hallitus korostaa lisäksi, että komissiolla ei ole pelkästään oikeus vaan sillä on myös velvollisuus asettaa asioita tärkeysjärjestykseen käsitellessään valituksia. Ranskan hallitus viittaa asiassa T-16/91, Rendo ym. vastaan komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 18.11.1992 antamaan tuomioon (Kok. 1992, s. II-2417), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päättänyt, ettei komission pidä perustamissopimuksen 85 artiklan rikkomisen lopettamiseksi vaatia yrityksiä toimimaan vastoin kansallisen lainsäädännön säännöksiä arvioimatta ensin niiden yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tässä tapauksessa on syytä tutkia ensiksi kanneperuste, joka koskee valituksen niiden kahden osan tutkimista,

jotka koskevat perustamissopimuksen 85 ja 86 sekä 90 artiklan väitettyjä rikkomisia, siltä osin kuin tässä kanneperusteessa asetetaan yleisesti kyseenalaiseksi komission tapa tutkia valitusta. Erityisesti on syytä tutkia, olisiko komission pitänyt ratkaista Ranskan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus perustamissopimuksen kanssa ennen kuin se voi tehdä tässä tapauksessa kiistanalaisen päätöksen perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisesta.

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa ensin, että komissio voi päättää sille asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisesti tehtyjen valitusten käsittelyn tärkeysjärjestyksestä yhteisön edun mukaisesti (ks. em. asia Automec v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio, 85 kohta, ja asia T-74/92, Ladbroke v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 24.1.1995, 58 kohta, Kok. 1995, s. II-115), ja komissiolla on myös oikeus aloittaa ja jatkaa asian tutkimista muiden perustamissopimuksen määräysten alaisuudessa kuin mitkä valituksessa on esitetty, jos yhteisön etu näyttää sitä edellyttävän (em. asia Ladbroke v. komissio, tuomio 24.1.1995, 60 kohta).

45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa toiseksi perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan mukaisesta velvollisuudesta toimia, että vaikka komission on valvottava sitä, että jäsenvaltiot perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan mukaisesti noudattavat kilpailusääntöjä, komissiolla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ryhtyä toimiin perustamissopimuksen 90 artiklan 3 kohdan nojalla yksityisen tekemän valituksen johdosta (ks. em. asia Ladbroke v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 27.10.1994), eikä velvollisuutta ole erityisesti silloin, kun on kyse yrityksistä, jotka on velvoitettu tuottamaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, koska tällainen toimiin ryhtyminen tarkoittaisi sitä, että olisi tutkittava kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa.

46 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissio on ryhtynyt tässä asiassa tutkimaan kantajan perustamissopimuksen 90 artiklan perusteella tekemää valitusta arvioidakseen Ranskan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta perustamissopimuksen muiden määräysten kanssa, ja että tämä tutkimismenettely on vielä kesken. On siis syytä tutkia, saiko komissio hylätä kantajan perus-

tamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ja asetuksen N:o 17 perusteella tekemän valituksen lopullisesti ilman että se ensin oli saattanut päätökseen perustamissopimuksen 90 artiklan perusteella tehdyn valituksen tutkimista.

47 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että komissio on katsonut kirjallisessa ja suullisessa käsittelyssä, että kantajan valituksessa esiin tuotu kilpailua koskeva ongelma voidaan ratkaista vain tutkimalla, onko PMU:n lakiin perustuvaa monopolia koskeva Ranskan kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva perustamissopimuksen määräysten kanssa, ja mahdollisilla perustamissopimuksen 90 artiklan mukaisilla toimilla, ja että tällainen tutkimus on ensisijainen, koska sen lopputulos koskee jokaista kilpailuja järjestävien yhtiöiden välistä olemassa olevaa tai tulevaisuudessa tehtävää sopimusta (vastineen 46 kohta). Tämän vuoksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että Ladbroken valituksessaan esittämiä kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n välisiä järjestelyjä ei ole voitu täysin tutkia perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mukaisesti, jollei ensin ole arvioitu kansallisen lainsäädännön perustamissopimuksen määräysten mukaisuutta.

48 Jos komissio toteaa, että kyseinen kansallinen lainsäädäntö on yhteensopiva perustamissopimuksen määräysten kanssa, ja jos kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n väliset järjestelyt ovat yhteensopivia tämän kansallisen lainsäädännön kanssa, tästä seuraa, että järjestelyjen on katsottava olevan yhteensopivia myös perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan määräysten kanssa; sitä vastoin jos kyseiset järjestelyt eivät ole yhteensopivia kansallisen lainsäädännön kanssa, voidaan todeta, että järjestelyt saattavat rikkoa näitä perustamissopimuksen määräyksiä.

49 Jos komissio sen sijaan toteaa, ettei kansallinen lainsäädäntö ole yhteensopiva perustamissopimuksen määräysten kanssa, komission on tutkittava, antaako yhtiöiden sekä PMU:n kansallisen lainsäädännön mukainen toiminta aihetta niihin kohdistettaviin toimenpiteisiin perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisen lopettamiseksi.

50 Näin ollen kun komissio on päättänyt hylätä lopullisesti kantajan perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan perusteella tekemän valituksen saattamatta ensin päätökseen sen tutkimista, onko Ranskan kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva perustamissopimuksen määräysten kanssa, komission ei voida katsoa täyttäneen velvollisuuttaan tutkia tarkasti kantajan sille esittämät tosiseikat ja oikeudelliset seikat (ks. em. asiassa Automec v. komissio annettu tuomio, 79 kohta), jotta täytettäisiin vaatimus siitä, että lopullisessa päätöksessä voidaan olla varmoja siitä, onko kilpailusääntöjä rikottu vai ei (ks. asia T-44/90, La Cinq v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 24.1.1992, Kok. 1992, s. II-1, 61 kohta). Komissiolla ei siis ollut oikeutta asian tässä vaiheessa päättää, ettei perustamissopimuksen edellä mainittuja määräyksiä voida soveltaa kantajan väittämiin tärkeimpien Ranskassa kilpailuja järjestävien yhtiöiden ja PMU:n välisiin järjestelyihin, eikä komissiolla ollut vastaavasti oikeutta päättää, ettei yhteisöllä ole asiassa sellaista etua valvottavana, että kantajan väittämät kilpailusääntöjen rikkomiset olisi todettava, koska rikkomiset olivat aikaisemmin tapahtuneita.

51 Edellä todetun perusteella komissio on perustanut päätöksensä oikeudellisesti virheelliseen tulkintaan niistä edellytyksistä, joiden on täytyttävä, jotta voitaisiin lopullisesti päättää, ovatko väitetyt rikkomiset tapahtuneet, kun se on hylännyt lopullisesti kantajan valituksen toteamalla, ettei perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa voida soveltaa ja ettei yhteisöllä ole asiassa etua valvottavana, tutkimatta ensin, onko tässä valituksessa kyseenalaiseksi asetettu Ranskan kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva perustamissopimuksen kilpailua koskevien määräysten kanssa.

52 On siis syytä kumota riidanalainen päätös, eikä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ole tarpeen tutkia kantajan riidanalaiseksi saattamaa päätöstä vastaan esittämiä muita kanneperusteita.

Vaatimus velvoittaa komissio tutkimaan valitus uudelleen

53 Kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan komission tutkimaan valituksen välittömästi uudelleen perustamissopimuksen 176 artiklan mukaisesti.

54 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa antaa määräyksiä toimielimille tai asettua niiden sijaan (ks. asia T-19/90, von Hoessle v. tilintarkastustuomioistuin, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 11.7.1991, Kok. 1991, s. II-615, 30 kohta) toimiessaan laillisuuden valvojina, ja että kysymyksessä olevan toimielimen on perustamissopimuksen 176 artiklan mukaisesti toteutettava kumoamiskanteesta annetun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet (ks. asia 53/85, Akzo v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.6.1986, Kok. 1986, s. 1965; asia T-43/92, Dunlop v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 7.7.1994, Kok. 1994, s. II-441, 18 kohta; ja asiat T-432/93, T-433/93 ja T-434/93, Socurte v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 7.3.1995, 54 kohta, Kok. 1995, s. II-503).

55 Näillä perusteilla kantajan vaatimusta siitä, että komissio velvoitettaisiin tutkimaan hänen valituksensa uudelleen, ei oteta tutkittavaksi.

Oikeudenkäyntikulut

56 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan hävinnyt osapuoli velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt pääosan kanneperusteista, on syytä velvoittaa se korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

57 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan ne jäsenvaltiot ja toimielimet, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Komission 29.7.1993 päiväämään kirjeeseen sisältyvä päätös kantajan 24.11.1989 tekemän valituksen (IV/33.374) hylkäämisestä kumotaan.

2) Muilta osin kanne hylätään.

3) Komissio velvoitetaan vastaamaan oikeudenkäyntikuluista lukuunottamatta väliintulijan kuluja, joista tämä vastaa itse.

Cruz Vilaça Saggio Kirschner

Kalogeropoulos Tiili

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä syyskuuta 1995.

H. Jung J. L. Cruz Vilaça

kirjaaja presidentti